

Előfizetési árak:

Évi 10. — Ft
Félévi 5. —
Negyedévi 2.50 —
Egy óra 1. —
Közzes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

**Szerkesztőség és
kiadóhivatal:**

Főpiac, a váro-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos pont
sorokint 5 krajval
számítanak.

Nem kell félni.

Debreczen, április 21.

Politikai és parlamenti életünk sajátságaihoz tartozik, hogy ha a nyílt harc nem sikerül, a hátsó lépcsőt használják és csejt szönek, a mi ellen nehéz küzdeni, mert nem lehet kézzel megfogni. — Ugyanezt a jelenséget lehet ez idő szerint is megfigyelni. Mikor a kabinetváltozás megtörtént s Széll Kálmán a kormány élére lépett, megkezdődött az áskálódás. Bizonyos uraságoknak fájt a lelkük, mikor látták, hogy az új miniszterelnök mint erősítette a liberális eszmét s ennek pártját, mint valóította meg azt az eszmét, melyért Tisza Kálmán s valamennyi utóda sikra kelt: a nemzeti párt összeolvasztását a szabadelvű párttal. És egyszerre munkánál termettek az uraságok, hogy megzavarják az egyetértést a kormány és a szabadelvű párt, illetve ennek régi magva közt.

Igy keletkezett a rege a klerikalizmusról. A reakció jár-ke, hirdetik a reakció emberei álszenteskédó képpel, hogy megfélemlítsék a régi szabadelvűeket.

Akadnak néhányan, a kik felültek a „tréfának.“ A szabadelvű párt zöme tudta, hogy kabinet, melynek élén Széll Kálmán, a szabadelvű párt régi hű harezosa áll, kinek elvűségét hosszú évtizedek kipróbálták, soha nem követhet antiliberális ezézatokat. És ennek daczára agitáltak ez irányban: a a reakció, a klerikalizmus, az agrarizmus, az antimerkantilizmus settenkedik, jár-ke. Így halljuk ezeket minden hangnemben, így hirdetik ezeknek az uraságoknak a sajtóközégeik.

Széll Kálmán alkalmat vett ma magának, hogy egy részvétetes mosolylyal szétrebentse ezeket a kisérteteket. Megfelelt ama bizonyos uraságoknak, liberális hitvallása büszkén hangzott, oly büszkén, mint közjogi krédója. Egy Deák korába képzeli magát az ember, midőn a miniszterelnök mai beszédét olvassa. Ez a beszéd a retorikának egy klasszikus remekműve, egyike a legfényesebb ex abrupto-polémiáknak, minőket régen hallott a magyar képviselőház. Ugron elmenyűdörögte ma mint ujdonsült honatya X-edik szűzbeszédét, — mily fino-

man parirozta Széll a vágásokat. Az ő pengéje a legfinomabb damaszkuszi . . .

Különösen meg kell említenünk, különösen ki kell említenünk a beszéd ama részét, mely az egyházpolitikai kérdéseknek volt szentelve. Az egyházpolitikai törvényeket nem fogja bolygatni s nem engedi, hogy mások bolygassák, — mondá a miniszterelnök. — a reviziót ellenzi, ellenezte s ellenezni fogja, így kívánja ezt az ő szabadelvű érzése és a lakosság nyugalmanak érdekében is az van, hogy ne idézzenek fel újabb felekezeti viszályt. Ez világos, igen világos. És az örvendező felkiáltások a szabadelvű párt padjain azt bizonyították, hogy ott megértették őt. Egy Széll nem lehet klerikalizmus!

A liberálizmusnak semmi esetre sincs érdekében e téren további lépéseket tenni. Az egyházpolitikai campagne be van fejezve, — nincs szükségünk új harcra. Szenteljük időnként a miniszterelnök grandiózus békeprogrammja keresztül vitelének. Ha pedig egy bűnös kéz a nemzet e szent java után után nyulna, hü

TARCZA

A menyasszonyi ruha.

Azok a bizonyos jó ismerősök mind a fejüket csóválták, mikor híre futott, hogy Jónás Ilkát eljegyezte valami Német Márton. Valami mondom, mert a nevét a nagy város ama köreiben, a hol Jónásékát ismerték, eddig még nem hallotta senki. Azokban a körökben a Lipárt Feri nevét emlegették inkább a Jónás Ilkával kapcsolatban. Igen, Lipárth Feriét, a szép de szegény, de könnyelmű és módfelet eladósodot mérnök nevét, a kit úgy titokban azért, ha a világ előtt korholta is a léhaságát, a legtöbb lányos anya szívesen fogadott volna vejéül. E könnyűvörűsége a fiatalembernek különben jól esett amaz anyáknak, mivelhogy gáncsolni valót is találtak így a mérnökön, a mivel önmagukat és leányaikat egyformán megnyugtatták. Azt beszélték a leányaiknak, hogy azt a két, különben igen kedves embert — Ilkát és Lipárthot — csak sajnálni lehet, hiszen e szegények, a nagy könnyelműségeikkel, a nagy igényeikkel tönkre teszik egymás boldogságát.

Az anyák e jövőbe látó mondásait hamarosan lezáfolta egy már-már szürkülő haju, nyugodt, vidéki ember, a kinek feje fölött jó része elszállott az élet viharának. A — mondottam — Németh Márton különben jó nevű dzsentrí volt, — hatalmas bánáti birtok ura, — a ki

félíg meddig belekóstolt az agglegénységbe és megijedt tőle. Valahogy fejébe vette, hogy megnősül és azt is, hogy feleségének előkelő, vidám és szép fővárosi lánynak kell lenni. Az atléta-bálon így esett a választás Jónás Ilkára, ki akkor éjjel — pedig esze ágában sem volt — tőkéletesen elesavarta a jó Németh Márton fejét.

S mikor a bál folyamánakép Németh először Jónás tanácsos urnál puhatolozott, az öreg tanácsos azt gondolta, hogy ő is, de meg a lánya is jobban jár e higgadt, bánáti kis királylyal, mint azzal a tagadhatatlan esinos, de léha és esésesap mérnökkel, a kit majd szintén a Jónás-familiának kell eltartani. A tanácsos ur véleményében egy kis könnyhul latás után a felesége is osztott s így történt, hogy a lapok hymen rovatában a Jónás Ilka neve együtt figurált tömör Németh Mártonéval.

Az anyák és a jó ismerősök, mikor hamarosan a történetét is kitudák ennek az eljegyzésnek, nem gáncsolódtak többé és nem sajnálkoztak rejtett irigységgel, most olyan jóleső szánalomféle ébredt bennük. Jól esett nekik, hogy nem az ő leányukkal történt és talán valami káröröm is volt e szánalomban, a mely sok botor anyának száll a szívébe, mikor annak vesztén szánakozhatik nyilvánosan, a ki — bár rendszerint akaratán kívül — megakasztotta a lánya szerencsésjét. A Jónás Ilka anyjáról is az volt

a véleménye sokaknak, hogy utjában áll a lányának. És ez a sok, mind fennszóval szánakozott mostan.

Egy két anya így, szánakozva beszélt ez esetről akkor is, mikor egy derűs farsangi délelőtt Jónás Ilka megjelent az anyjával a korzón. Nem sétálni jöttek most és el is tűntek hamarosan az egyik utcában, ahol nyomban benyitottak a Jonipesti kisasszonyok boltjába. A Jonipesti kisasszonyok tudvalevőleg varrónők valának és messze futott a híre a menyasszonyi ruháknak, miket az ő, bár kissé ősi boltjukban öltöttek össze. Már a szabásáról megismerték a beavatottak, mikor a menyasszony templomba ment, felszállt a kocsiba, ha vajjon Jonipestiek varrták-e a ruhát és szinte divat volt náluk dolgoztatni.

Igy került Ilka is a boltjukba az anyjával. Különben igen vegyes érzelmek közt léptek be az ajtón. Ilka közömbösen fájdalommal a szívében, de Jónásnének a büszke, pompázó anyai öröm sugárzott az arcán, csak azt nem tudom, ha érezte e vajjon azt az örömet . . .

Az üzletben pedig felugráltak mind s az idősbik, fonnyadtabb arcú Jonipesti leány leejtvén orráról a csiptetőt, alázatos hajlongások közben megkérdezte, ugyan minek köszönheti a szerencsét. Azt hiszem, tudta amugy is, csak illendőbbnek vélte a dolgot így.

Aztán mértéket vettek. Ilka szóvalan maradt mindvégig, csak Jónásné paran-

Szobalakkokat és mindenféle por- vagy törött festékeket ajánl

DEUTSCH LAJOS előbb VARGA LAJOS
Piac-utca 38. szám.

kezével megfogja azt védelmezni Széll. Ezt jegyezzék meg maguknak azok, a kik viszályt akartak hinteni a szabadelvű párt és vezére, Széll Kálmán közé.

Országgyűlés A Ház ma rövid öt perczig tartó ülésében harmadszori olvasásban is elfogadta a belovár-vecsezi és a budapest-szentlőrinci helyi-érdekű, illetve keskenyvágányu vasutak engedélyezéséről továbbá az 1899. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatokat. Holnap és holnapután a Ház nem tart ülést. Hétfőn a kuriai bíráskozás és Ház szabályrevizióra kiküldött bizottság terjeszti be jelentését, kedden három bizottsági ülés lesz, szerdán interpellációkra válaszol a miniszterelnök, a többi napokon pedig a bizottság jelentése szerint fog határozni a Ház. A mai ülés feltizenkettőkor véget ért.

Minisztertanács. Tegnap délután több óráig tartó minisztertanács volt, a melyben a folyó ügyek elintézését nyertek.

A házaszabályok revíziója. A Házaszabályok revíziója tárgyában javaslatot telre kiküldött képviselőházi bizottság tegnap a képviselőház ülése után megalakult. A bizottság elnökének Szilágyi Dezsőt, előadójának Horánszky Nándort választotta meg s elhatározta, hogy hétfőn, f. hó 24 én fogja első érdemleges ülését tartani.

A t. Házból.

Budapest, április 20.

Ez az igazi béke! A t. Ház egészen benne van a „dolce far niente” jegyében. Egy-egy napon összeszedelődtek, s elvégez egy hétre való munkát (így tett tegnap is), azután pihen. Még pedig a pihenőnek abból a részéből jut a legtöbb, amikor van ülés —

csak dolog nincs. És ez sokkal kellemesebb, mert az ilyen öt perczes ülésekre igen jó kedvvel jönnek el a honatyák, s ha nem is hoz nevezetes eseményeket a terem, legalább élénk a folyosó. Egyszer meg kellene szavaztatni a t. Házat (de a világot se név szerint), hogy melyik üléseket keresi jobban, a nagybeszédessé hosszukat-e, vagy az öt perczeseket?

Azt hiszem egyhangulag az ötperczesek mellett döntenének — talán a szorgalmas Madarász apó kivételével.

Csudálatos regéket beszélnek az öreg urról. Azt mondják, hogy félszázados képviselősege alatt annyira megszokta a Ház levegőjét, hogy már el sem lehet nélküle huszonnégy óráig. Egy pár órán keresztül kell szippantania ebből az ájérből, bármennyire röpködnek is benne az idegen szók baczellusai. Persze ő rajta nem fognak ezek a baczellusok. Csak olykor-olykor, amint székén, kényelmesen hátradőlve hallgatja a szónokokat, bosszantják fel az öreg, ezüstszakállas kuruczot ezek a röpködő baczellusok, akár más emberfiát nyáron a legyek. Ilyenkor ő is úgy tett, hogy még mindig nagy erejével rá-rácsap a gonosz légyre, — meglegyintve olykor a baczellust kibocsátó szónokot is. Hiszen emlékeznek, a minap egyenesen kimondta, hogy ő majd indítványt tesz — hozzon a Ház végzést az idegen szavak kiküszöbölésére.

(Most jut eszembe, hogy alighanem én is kikapok, ha itt elolvassa ezt az írástomat, a „baczellus” szó miatt: ő neki bizonyosan van már erre is magyar szava. Nekem fájdalom nincs.)

De nini, ez a cikkelyem, mely a mai ülésről akarna szólni — épen olyan lesz, mint a milyen az efféle ötperczes ülés. Előtte hosszú tere-fere, utána hosszú tere-fere, közben pedig — semmi. Mit is írjak a mai ülésről? Olyan rövid volt, hogy szinte hamarabb ért véget, mint a hogy kezdődött. Pedig milyen népes volt! A költségvetési vita alatt

egy-egy szónok nyilván örült volna, ha annyi hallgatója lett volna, mint a hány képviselő együtt volt ma, amikor pedig nincs szónok.

Az öreg Mócsy Antal busan nézi ezt a nyüzsgő, beszélgető sokadalmat. Nyilván ez villant meg az elméjében:

— Ha én most elmondanám mindazt, amit a költségvetést vita alatt az idő rövidsége miatt kihagytam önfeláldozóan a beszédeimből . . .

. . . Hadd jegyezzem föl, hogy a mai ülésen jelent meg a nagy viharok óta először Josipovich Imre, a volt horvát miniszter. Igen jó színben van, még jobban nekigömbölyödött, s egészen napbarnított az arca. Micsoda hatalmas változás esett ebben a Házban, a mialatt ő odavolt! Nagy örömmel üdvözlök kormánypartiak is, meg ellenzékiek is a szimpatikus, jókedvű exminisztert.

A folyosón egyszerre csak megáll Josipovich és csodálkozik. Az egyik homályos sarokban ott áll Rosenberg Gyula, Münnich Aurél, a Háznak két körülbelül legnagyobb termetű tagja, s ugyancsak hajlongnak egymás felé. Csodálkozva szól rájuk Josipovich:

— Hát ti mit hajlongtak egymás felé, hiszen ti azelőtt sem voltatok — ellenségek! Hát minek békültök.

Amint amazok visszafordultak, akkor sült ki, hogy közöttük állt Hegedüs miniszter, előtte hajlongtak, csak hogy a két Góliát közt a kistermetű miniszter ki sem látszott.

Azután Hegedüs és Josipovich sokáig beszélgettek. Nézik-nézik őket az emberek: pár hónap előtt még amaz volt miniszter és emez közlegény, most fordult a világ sorja.

Cseh Ervin, Josipovich utódja mostanában külföldön jár. Ezért mondja Justh Gyula nevetve Josipovichnak:

— Legalább addig, a míg az utódod odajár, ülj be te abba a piros székbe! Nagyon szerettünk mi téged ottan . . .

— De bizony nem ülök én! — szólt Josipovich. Nézd csak, hogy meghíztam, a

esolgatott. Hogy: a szabás ilyen legyen az atlasz finom és drága, a fátyol is, az uszály palástalakban fogja körül a ruhát és dudoros, csillogó tüll legyen az ujjakon s így.

Az idősbik Jonipesti kisasszony örvendezve bólogatott a fejével, mivel hogy kiválóan szépnék ígérkezett a munka, a melyet passzió leszen elkészíteni. Az ára is szép lesz, mellest és a vén kisasszonyt ez sem szomorította éppen.

Csak Katus, a szőke, álmagtag arcu varróleány, a Jonipestiek jobb keze, sóhajtozott nagyokat, elképzelve, milyen elragadó lesz a szép menyasszony abban a gyönyörű ruhában. Nem irigyelte Ikát, csak valami elkeseredett hangulat szállta meg a szívet és kikelt magában a sors igazságtalansága ellen, hogy olyan kevés leánynak menyasszonyi ruhát és még kevesebbnek vőlegényt, pedig talán sok is van, a ki megérdemelné.

És sem Katus, sem a varróleányok, de más sem vette észre, mikor a szép, előkelő arcu menyasszony, illatos batiszkendőjével megtörölte a szemét . . .

En nem tudom, mit érezhet kegyed szíves lányolvasóm, ha mikor óvatosan és vigyázó lépéssel menyasszonyi ruhát visznek az ablaka alatt, vagy egyebütt is, a szeme láttára.

. . . De sejtem. Nyilván vágyak, remények ébrednek a keblében és puha, máskor talán pajkos szivecskéje komolyan, de izgatottan lüktetett ilyenkor. Am bármit s bárhogyan érezzen is, nem hiszem,

hogy szomorúságot okozna kegyednek a menyasszonyi ruha látása.

S talán el sem tudja képzelni, milyen bánatos volt Maris, a kis kifutó leány, a mikor hazavitte a szép menyasszonyi ruhát Jónás Ikának . . .

Elmondom, hogy esett . . . Az utcán, a mely csendes volt különben és egy kicsit piszkos, kevesen jártak éppen. Egy két öreg asszony tipegett rajt végig és az egyik vénülő, sárga bérkaszárnnyából egy csinos, fiatal lány jött ki, amolyan jobb sorsu munkáslányféle. Sürgős dolga lehetett nyilván, mivel hogy sietett s így Marist csakhamar elkerülte. Hanem aztán, meglátván karján a menyasszonyi ruhát, beszédbe elegyedet vele.

Maris, a hogy megírtam már, kifutó lány vala a Jonipesti kisasszonyoknál. Egyike ama nagycesontu, sápadt arcu, fáradt lányoknak, a kik egész nap dobozokat és zöld posztóba burkolt ruhákat czipelnek és kezet csókolván adják át a nagyságának a rendelést. Ha nem jó a derék — pedig van rá eset, hogy nem jó — vagy, mikor „elfussolták” az alját — ez is meg esik neha — a nagyságak akkor az ő szegény fejéket mossák meg érte. mintha tehetnének róla valamit. Am, ha sikerült a ruha, akkor egy két garas ajándék is kijár és ilyenkor sokkal szívesebben csókolják meg a nagysága kezét. Egyébként Maris, az ő tizenégy esztendőszévével előre kiszámítja már, ha vajjon szidásra készüljön-e, vagy, hogy örvendezzék.

Ilyenformán most, hogy ezt a kétségkívül pompás menyasszonyi ruhát

hazafelé vitte, jókedvű lehetett volna. És mégis szomorúan ballagott az utcán s a kíváncsi munkás lánynak sem a legjobb kedvvel és nem dicsekedve felelt, mint máskor szokott:

— Az. Menyasszonyi ruha. Abba az új sarokházba viszem, a Jónás Ikka kisasszonynak. . . Ha ebben az utcában lakik, talán ismeri is.

— Ismerem azt a szép leányt Sokszor látom: de azt nem tudtam még, hogy menyasszony. Régebben egy fess fiatal urral mentek mindig együtt, most meg egyre magánosan jár. Hanem ez a ruha! De szép ruha, Istenem! Hej kisasszony, nekünk aligha lesz ilyen, — nekünk talán semilyen sem lesz.

Elborult homlokkal mondotta ezt a leány és elbueszott Maristól az új sarokház kapujában. — Maris pedig, a vásott ruhájú, fáradt kifutó leány igazat adott neki és sóhajtván ment föl a lépcsőn, miközbebe sóvárogva nézte a ruhát. Hallott ő is valamit a szegény lányok sívár jövőjéről és sokat beszéltek már füle hallatára a vele egyrangúak sorsáról. Ez járt az eszében egész uton és lám, a munkáslány is úgy gondolkozik, mint ő. Látszik, igaz az, a miről hallott, a mitől a vele egyazon sorsuak annyira félnek.

A márványlépcsőkön így gondolatba mélyedten ért fel Maris az első emeletre. Megnyomta a villamos csengő gombját és kissé zavartan lépett be, mikor a szobalány kitarta előtte az ajtót. Kíváncsi, szinte irigy pillantással nézte az is a ruhát és vélvén, hogy örömhirt visz, szelesen nyitott be Jónásnéhoz:

mióta ottha
ujra lefogyn
— At
békés időbe
lyödnék a
Én ne
amikor a sz
— van vala
dásban.

Csak ha cseleke

(Sz.)
emberföltött
gyarlóság?
vanni! Mi
Be nem lát
emberföltött

A ma
jellemvonás
Követeléséb
makacs! É
több képvis

Ugron
mánytól, c
— tetteiben
legyen. Em
látja be, r
megy. elism

Senkin
év óta ur
tökéletesek
sem volt
sem a jelen
lansági okl
hettek és m
belátásaik é
kedtek!

Valam
egyenként
panaszokkal
a kifogásoln
a mennyi
mint a Dar
mit ma ve

— Nag
kisasszony m

— Vign
Az ebé
és olyankor,
próbálják, va

Maris a
gyölgette ki
fehér atlasz-
munka volt
tulajdonképer
odabenn, ön
dátában, im

— Jó!
A ruha

Ika maradt s
látszott az ar
téssel próbálj

Valahog
Ika odaállt a

Fenséges
valami lehel
sagy valami
das éjszakako
ott állt a tük
elbűvölte az
üveglapra, oly

Jónásné
tette rajta sz
leánynak, M
nem tudták m
gyal állna el
és oda hullván
a puha meleg

Ika ekko
latlanságot k
van vele és go
kit, a ki körül
tolt fájdalom t
deyes iudula

mióta otthagytam azt a széket! Nem akarok újra lefogyni.

— Attól ne félj! volt a felelet. A mai békés időben a piros székekben nekigömbölyödnek a miniszterek.

Én nem mértem meg a kabinet súlyát, amikor a székfoglalót tartotta, de azt hiszem — van valami igazság ebben az utolsó mondatban.

Simplissimus.

Csak hadd beszéljen Ugron és cselekedjék Széll Kálmán.

(Sz.) Mi az embertelenség? Embertől emberföltöttit kívánni! Mi a legnagyobb gyarlóság? Embertől tökéletességet kívánni! Mi a legnagyobb igazságtalanság? Be nem látása annak, hogy az ember se emberföltötti, se tökéletes nem lehet.

A magyar szélsőbal két markáns jellemvonása I. a tulzás II. a makacsság. Követelésében tulzó; el nem ismerésben makacs! És ennek a politikának legmélőbb képviselője Ugron Gábor.

Ugron nem követel egyebet a kormánytól, csak éppen hogy emberfeletti — tetteiben és cselekedeteiben tökéletes legyen. Emberi törekvését azonban nem látja be, mert követeléseivel tulzásba megy. elismerésében makacs.

Senkinek se jut eszébe, hogy a 30 év óta uralkodó politika intézkedéseit tökéleteseknek hirdesse, valamint hogy sem volt kormányok nem követeltek, sem a jelenlegi nem követel hibázhatatlansági oklevelet, de a mit megkövetelhettek és megkövetelhetnek: hogy legjobb belátásaik és intézkedéseik szerint cselekedtek!

Valamennyi miniszter hatáskörön egyenként végig menve kifogásokkal és panaszokkal telíthetjük a levegőt. Annyi a kifogásolni és kívánni való mindenütt, a mennyi csak lehet, mert a haladás, mint a Danaidák hordója, telhetetlen. A mit ma végzünk, azt akár holnap újja

alakíthatjuk már. Először is, mert látni fogjuk, — hogy művünk nem tökéletes; másodsor, — mert látni fogjuk, hogy tökéletesebbek is vannak, hogy sem ez nem tökéletes, sem az a mit tökéletesebbnek láttunk, mert ime az a harmadik, egy egészen újjan föltalált rendszerek szerint még tökéletesebbet produkál. Hát ha amit ma építünk, holnap lerontanók és újra építenők, a tulzás követelése nem lenne kielégítve még akkor sem, mert hiszen tegnap építettük és ő ma bírál, ma pedig a tegnap nagyon túlhaladott álláspont.

A mennyire tulzó azonban szélsőbalunk a követelésben, annyira makacs az adásban. Követeléseiben mindig a tökéleteset követeli, de mind azt úgy, hogy semmibe se kerüljön, mivelhogy ő elvből nem szavaz meg semmi adót, a mit pedig a jobb oldal megszavaz, azt hajszálmeresztő hazafiatlanságnak, embernyuzásnak tartja. Hát ha még minden követelését teljesíteni akarnák a kormányok?

Pedig épp úgy tudja a szélsőbal, mint mi, hogy a legtöbb kívánni való takarékosági szempontból nem jön létre. De hát miért takarékoskodunk? Ausztria miatt! Mert nincs önállóságunk, áldozatok vagyunk, kiszípolyozott nemzetek vagyunk! . . . stb. Hanem ott van Németország, azt nézzétek! Ott van Anglia, Franciaország, azt nézzétek! Persze márdártávlatból. Mert akik ott vannak és az ottani viszonyok nyomásait érzik, azok ott jajgatnak a tyukszemekre, Ugronék meg itt. Ha az idevaló Ugronokat az odaváló Ugronokkal kieserelnők, akkor ez a mi Ugronunk azt dicsérné, amit most gyaláz, amazok az Ugronok pedig azt gyaláznak, amit most dicsérnek.

Aztán meg Németország! Hol állt Németország 30 évvel ezelőtt és hol álltunk mi? Ha Németország 30 év alatt annyit haladt volna mint mi, akkor 300 évvel volna előttünk, mert mi 30 év előtt körülbelül ott álltunk, ahol Németország

300 év előtt. Ne azt nézze Ugron, hogy hol áll Berlin, hanem hogy hol áll Belgrád, Bulgária, Maczedónia és Albánia? Ez az arány és nem Berlin, Páris, avagy London.

De hát azért ne haragudjunk egymásra. Csak hadd beszéljen Ugron Gábor és csak hadd cselekedjék Széll Kálmán. Így van ez jól. Bizonyosan jobban, mintha Széll Kálmán beszélne és Ugron cselekednék, mert ha cselekedeteivel is olyan tulzásba találna menni, mint a milyenbe beszédeivel megy, akkor nagyon hamar készen találnánk lenni!

Realizmus és idealizmus.

Irta: **Kuthi Zsigmond.**

Általános a panasz, hogy a realiztikus világnézet egészen háttérbe szorította az idealizmust.

Az altruizmust elnyomta az egoizmus, a társadalmi tevékenységet megbénította az individuális nézet, mely szerint „magamon és családomon kívül nem kell törődnöm senkivel”: kiki úgy boldoguljon, a hogy tud — Sajnos, eme realiztikus és individuális világnézet napról napra nagyobb hódításokat tesz. „Kiki magáért” ez a 19-dik század fin de siècle-jének uralkodó eszméje.

Az egyesületi élet pang, a felekezeti élet is pang; a lelkesedés, amely élesztője és kovásza volt a társas- és egyházi életnek, lohad és hül. Senki sem akar áldozni másokért, a közért, egyházért, iskoláért; kiki a maga dolgát nézi csak, a mi az individualitás körén kívül esik, ahhoz semmi köze az egyednek.

Eme — a tiszta egoizmuson alapuló világnézet — okozza aztán, hogy a társaséleten alapuló és a „köz”-től függő intézmények napról-napra mindjobban pangnak, egyik-másik pedig egészen elalszik.

Es mi az oka annak, hogy az individuális világnézet annyira felülkerekedett abban az emberiségben, melynek alaptonusa mindig az altruizmus volt? Mi az oka annak, hogy az ember, a ki utóvégre is társas lény, egész világnézetét az saját individualitására összepontosítja és azonfelül miről sem akar tudni?

Semmi egyéb, mint a realiztikus világnézet, a mely úgy az idealizmusnak, mint az altruizmusnak ellensége.

A romantizmust és poezist háttérbe szorította a naturalizmus és végzettség. Scott Valtort, Hugo Viktort, Jókai Mórt, Spielhagent Freytag Gusztávval, Eötvös József bárót háttérbe szorították Zola, Bourget és Balzac naturalisztikus irányja.

Képzőművészetünk teng: ki veszen ma mester és díszműveket? A halhatatlan mesterek lélekemelő operáit kiszorították a könnyű és kiesapongós operettek, a romantikus színműveknek az obseón darabok izentek hadat.

Iskoláinkból a tömémentelen sok tantárgyak számúzik a kedélyképzést; a klubok kártya-asztala, elvonja az atyát, a korzó pedig az anyát gyermeke oldala mellől: miként verjen tehát gyökeret az idealizmus és poezis ott, a hol még talaja sines?

Miként üssön tanyát az idealizmus és poezis ott, a hol minden előfeltétele: családi boldogság, egymásért és a közért való működés hiányzik?

Maga az egyed az ő nagy egoizmusában előre tör, leránt, betapos mindent, a mi útjában áll, ha csak teheti, másnak boldogsága, becsülete, jóléte árán is, hogy annak romjain fölépítette a maga jólétét, boldogságát. Az ambíciót fölváltotta a streberség, a komoly törekvést a pózolás. A boldogságot a gazdagságban keresik a mi utóvégre is nagyon relativ, mert X nél 10.000 frt vagyon, vagy 1000 frt évi jövedelem gazdagság, míg Y-nál 100.000 frt

— Nagyságos asszony, itt az Ilka kisasszony menyasszonyi ruhája.

— Vigyék az ebédlőbe.

Az ebédlő volt a legvilágosabb szoba és olyankor, mikor a menyasszonyi ruhát próbálják, vagy világosságra van szükség.

Maris aztán vigyázva, óvatosan göngyöltette ki a sok papír közül a habos, fehér atlasz-ruhát. Igazán gyönyörű szép munka volt ez és a szobalány, akinek tulajdonképen semmi dolga sem lett volna odabenn, önkéntelenül is felkiáltott esodálatában, imígyen:

— Jó! . . .

A ruha Jónásnének is tetszett, csak Ilka maradt szóltan és hideg. És szinte látszott az arcán, minő nagy megerőteltéssel próbálja fel.

Valahogy mégis csak megtörtént s Ilka odaállt a tükör elé.

Fenséges alak volt így. Olyan mint valami leheletszerű, finom ködfátyolkép, vagy valami mesébe illő tündér, aki holdas éjszakákon suhan át a légen. Mikor ott állt a tükör előtt, szinte önmagát is elbűvölte az a kép, amely odavetődött az üveglapra, olyan szép volt és bájos.

Jónásné edes gyönyörűséggel legeltette rajta szemét és vállára borult a leánynak, Maris és Miczi a szobalány, nem tudták mi van velük, de mintha angyal állna előttük, úgy tetszett nekik Ilka és oda hullván a lábához, megcsókolták a puha meleg kezét.

Ilka ekkor valami nagy meggondolatlanságot követett el. Nem tudta, mi van vele és gorombán félrelékött mindenkit, a ki körülállta. Valami sokáig palástolt fájdalom tört ki belőle, vad szenvedélyes iudulattal és szilajul, szinte elke-

seredetten hasított a habos, fehér se-lyembe.

Végig szakadt a finom, lágy atlasz és bántólag suhogott a tépdésése közben. A menyasszony aztán ledobta magáról a gyönyörű ruhát, oda csapván a karosszékre. Maris sirni kezdett e romlást látván. Könnyező szemmel nézte, a mint ott hevert a drága, csillogó ruha a földön, tépetten és összegyűrve. Mint valami harmatos, fehér rózsza, mit letépvén a tövéről nem tűzött keblére senki, csak úgy szét-szörták a puha illatos szirmait.

Marissal együtt valamennyien sirtak a szobában. Jónásné is, Miczi is és Ilka is; ő sirt legjobban. És úgy hiszem, mindenki más okból sirt. . .

Ilka aztán göresösen kapott a balkezéhez és idegesen rángatta a kövér, kis ujját. Aztán leesett valami; amolyan fényes, karika formájú jószág. Koppant egyet és tovább gurulván a sikos parket ten, elfeküdt a bodros szmirna szőnyegen. . .

*

Maris pedig nem szerette eztán, ha megbámulták a drága atlasz-ruhákat, miket a menyasszonyoknak hazavitt. . . Ő, bár fájt talán, ha elgondolta, hogy neki soha sem lesz ilyen, sem más, attól az egy, szomorú esettől fogva nem irigyelt senkit a szép menyasszonyi ruhájáért. A Jónás Ilka esetéből megtanulta, hogy a menyasszonyok boldogsága nem mindig irigylendő és nem mindig az a szájalomraméltóbb, aki úgy viszi haza másnak a járó-kelők esodálkozása közben a menyasszonyi ruháját. . .

Helvey Lajos.

vagyon vagy 10.000 frt évi jövedelem sem megy még gazdagság számba.

A idealizmus és poezis azonban mindeme hiányokat pótolja, mindeme gyarlóságokat szanalja. Az idealizmus és poezis palotát varázsol a kicsiny lakásból, lukullusi lakomát az egyszerű étékből, tündérruhát a szerény öltözékből és gazdagságot a garasból.

Is ha ez így van, mert így is van, ha az idealizmusnak és poezisnek ily varázshatalma van, hogy a hamupipókéből királykisasszonyt, a fekete kenyérből mandulástortát és a gyolcsból selymet és bársonyt képes varázsolni; vajjon miért üzik, kergetik e két hü és jó barátját az emberiségnek a családok köréből? Miért nem állítanak nekik oltárokat és miért nem szítanak nekik örökké égő lángokat, a szeretet, a humanitás templomaiban?

Mert az emberiség rossz nyomon, rossz csapáson jár; azt hiszik, hogy az idealizmus és poezis a középkor elkoptatott romaticizmusa.

A gőz és a villamosság kora nem járhat egy ösvényen a romanticizmussal. Mily balga felfogás!

Mintha az elmének szüleménye nem tudna megférti a szív és kedély alkotásaival.

A szív és kedély a virág, a nap-sugár; az elme a gyümölcs. És milyen az a gyümölcs, melyet virágzás nem előzött meg? Gyatra páfrány gomba.

Rosz zoigálátot tesznek mindazok, a kik hozzájárulnak az idealizmus és poezis eltűntetéséhez.

Mily sivár lesz a világ idealizmus és poezis nélkül! A szeretetet felváltja az önzés, a szerelmet a számítás, a barátságot az érdek; mindenütt csak érdek, önzés, számítás, methamatikai számok és számok!

A leány csak ahhoz megy férjhez, aki neki nagyobb kényelmet biztosíthat; a férfi csak azt a nőt veszi el, a kivel több hozományt kap; csak azokkal barátokozunk, kiktől legtöbb előnyöket biztosíthatunk magunknak.

Pedig a jelen kor emberei feltartóztatlanul eme örvény felé rohannak!

Csak a nevelési rendszer megváltoztatásával lehetne más irányt adni a realizmus és egoizmus eme tulkapásának.

Hassa át nevelésünket és annak mód-meg rendszerét az altriczizmus és humanizmus szelleme. Egyedünk csak annyiban érvényesüljön, a mennyiben a köznek szolgálunk.

Minden ember, mint egyed, egy láncszem: egybekapcsolva egy egészet, szétválva mit sem képeznek a szemek.

Legujabb.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

A király érkezése.

Budapest, április 21. (Érk. d. u. 2 ó.) Gödöllőről táviratozzák, hogy Ő Felsége jövő szombaton érkezik ide hosszabb tartózkodásra. Ezen idő alatt többször berándul a fővárosba általános kihallgatásokra.

Paileron halála.

Budapest, április 21. (Érk. d. u. 2 ó.) Párisból érkezett távirat szerint Paileron, a francziák legnépszerűbb vígjátékírója ma hajnalban meghalt. Darabjai közül A komédiások és Ahol unatkoznak, nálunk is nagy sikert arattak.

Rémhir.

Budapest, április 21. (Érk. d. u. 2 ó.) Párisban roppant megdöbbenést keltett a Fronde ban megjelent hír, hogy a Grand Magasin Nouveautes ban három pestises

betegedés fordult elő. A rettenetes betegséget keleti szőnyegekkel hurezolták be.

Pusztító viharok.

Budapest, április 21. (Érk. d. u. 2 ó.) Tegnap este óriási vihar dühöngött az egész országban. A fővárosban mogyrónyi jég esett, bezuzva az épületek és kirakatok üvegtábláit.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartanak. Az igató, kiadó-hivatal s az irattárfeltek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Tóth Sámuel.

Tóth Sámuel, a főiskolában a dogmatika tanára és a tiszántuli ev. ref. egyház kerület tiszteletbeli főjegyzője földi részei ott pihennek már a kossuth utcai sírkertben, — hol minden fűszál, minden virág Debreczen város és a magyar kálvinizmus vezéralakjainak, legnemesebbjeinek hamvaiból fakad. Tegnap délután temették el a város impozáns részvéte mellett a lázas munkában kidölt kitűnő „napszámosát“ a magyar ref. Sionnak. A végtiszteségtételnél nagy számú diszes közönség jelent meg. Ott voltak:

Kiss Aron püspök, Zsigmond Sándor, Szabó János, Szabó Károly, Sütő Kálmán, Nagy István, Dávidházy János esperesek, palástosan, gr. Degenfeld József főgondnok, Bernáth Elemér kir. táblai elnök, Lengyel Imre egyházm. gondnok, Kenessey Béla kolozsvári theol. akad. igazgató és Deési Gyula esperes az erdélyi. — Radácsi György tanár és kerületi főjegyző a tiszántuleni egyh. kerület képviselőjében, Némethy Lajos, K. Tóth Kálmán, Erős Lajos (P.-Ladány), Papp Imre (H.-M. Vásárhely), Soltész László (Szoboszló), Soltész Farkas (Tetétlen), Szabó Lajos (Hadház) stb. lelkesek; Simonffy Imre, Széll Farkas, Rásó Gyula, Boezkó Sámuel, Vecsey Imre, Oláh Károly, Roncsik Lajos, Kölesey Sándor, dr. Medve Kálmán, Géresi Kálmán, Márk Endre, Bekényi Péter, Matterny Lajos ág. ev. főesperes, dr. Popper Alajos, Vass Károly kegyesrendi házfőnök, Csath Zsigmond, Balogh Mihály, Wessprémy Zoltán, ifj. Csanak József, Szepessy Gusztáv, Kovács József, dr. Magoss György, Balogh Mihály, Szilágyi Károly, dr. Tüdös János, dr. Benedek János, stb. stb. A főiskolai tanári kar teljes számmal, sokan a többi tanintézetek tanárai közül; a hittanhallgató ifjuság is testületileg vette körül a koporsót, szeretett tanára porsátorát.

A nagytemplomban a főiskolai kántus gyászda és a gyülekezeti ének után Dicsőfi József, az elhunyt volt tanítványa s egy ideig tanártársa mondott remek gyászbeszédet, egyikét a legszebben alkalmazott halotti szónoklatoknak. A temetőben pedig ahol Tóth Sámuel Révész Bálint és Révész Imre sírjai közelében helyezték örök nyugalomra, előbb Balogh Ferenc hittanár, akivel egy időben foglalta volt el katedráját, majd Bogdan Lajos szénior, utóbbi az ifjuság képviselőjében bucsúztatták el meghatározó szép beszéd kíséretében az elhunytat az élőkől, akik áldva őrzik emlékét. A koporsóra sok szép koszorút küldtek. A család tagjai és a rokonok koszorúin kívül

ott láttuk az egyházkerület, a tanárok, a hittanhallgató ifjuság, Balogh Ferenc, özv. Révész Bálintné, Géresi Kálmán stb. gyönyörű koszorút. Az összes református püspökök, továbbá Tisza Kálmán, Ritoók Zsigmond és mások vidékről táviratilag vagy levélben kondoleáltak.

A ravatalra koszorukat küldtek: A legjobb férjnek — Bánatos özvegye Apuskának — Két kis gyöngye. Kedves jó fiának — A nagymama. Sok éveken át hü tanára s főjegyzőjének — A tiszántuli ev. ref. egyházkerület. Liszka Nándor. Özv. Hegedüs Gyuláné. Jó barátjának — Balogh Ferenc. A szeretett rokonnak — Wessprémy Zoltán és neje. Részvéte jeléül — özv. Révész Bálintné. Felejtethetlen jó barátjának — Géressy Kálmán és neje. A hü pályatárs s barátjának — Kiss Áron. A főiskola tanári kara — Öszinte kegyeletük jeléül. Hálás kegyelettel — A theologiai ifjuság.

— Jekelfalussy tábornok a hadügyminiszteriumban. A király Jekelfalussy Lajos vezérőrnagyot a közös hadügyminiszteriumban csoport főnökké nevezte ki.

— Az utolsó felolvasó estély. A Csokonai Kör választmánya elhatározta, hogy ez évben utoljára április 29-én tart felolvasó estélyt. Az estély programját úgy állítja össze a kör, hogy az rendkívül érdekes leend. Minden egyes száma vonzó, ugyszólván művészi, de amint értesülünk, dr. Kardos Albert fog felolvasni az irodalomtörténet köréből választott tárgyról. Lovász János a fővárosi lapok tárczairója elbeszélést olvas fel. König Gizella kisasszony monológot ad elő. Közben zene-számok lesznek. Komjáthy János pedig Arany János „A honvéd özvegye“ című költeményét szavalja el. A felolvasó ülés után vacsora és tánc lesz. Az utolsó estély méltóan fogja befejezni a Csokonai-kör ez évi nyilvános működését.

— A V. H. Sz. estélye. Tisztelettel van szerencsém felkérni azon hölgyeket, kik a V. H. O. Sz. javára rendezendő színházi est előkészítéséhez szives közremunkálataikat megígérték, kegyeskedjenek f. hó 23-ikán, azaz vasárnap délelőtt 10 órákor a városháza nagytermében megjelenni. Debreczen 1899. április 19-én. — Konez Ákos tb. tanácsnok, a V. H. O. Sz. debreczeni bizottságának elnöke.

— A tanári körből. A debreczeni tanári kör f. hó 22-én szombaton d. u. 5 órákor gyűlést tart az ev. ref. kollegiumban, melyen Dóczy Gedeon fog felolvasást tartani a felsőbb leányiskolák szervezetéről és a melyre a kör t. tagjait ezuton is meghívja az elnökség.

— Változás a debreczeni kir. iparfelügyelőségénél. Gerster Miklós szegedi kir. iparfelügyelő, a ki az iparfelügyelőségek decentralizációja alkalmából mult évi szeptember hónapban jött Szegedre, már a napokban elhagyja állását és átveszi a debreczeni kir. iparfelügyelőség vezetését, a mivel kapcsolatos lesz a kezében a ruthén háziipari ügy intézése, mely már korábbi budapesti és szegedi működése mellett is reá volt bizva.

— Lapkiadó országos szövetségének gyűlése. A magyarországi lapkiadók országos szövetsége e hó 23-án vasárnap Győrött a kereskedelmi és iparkamara üléstermében gyűlést tart.

— A debreczeni kerékpáros-egyesület Margit-fürdői versenypályáján már nagyban folynak a munkálatok a pálya elkészítése iránt. E pálya előreláthatólag már vasárnap f. hó 23-án az egyetli tagok használatára fog átadni. Tekintve, hogy a pálya ez évben a tavalyihoz viszonyítva a fordulókban tetemesen emelve és így a gyorsabb hajtás is lett veszély nél-

kül meger szabásu v látás. Hog tervbe vet egyébb a kényszerit utján tud utcaiz ho alkalmazta figyelme

— T huszárok vezetése a sunkba. A kel kezdő 100—120 szám az alatt állan távlovagláb ben érdekl a következ kapitány, tansok: S Steiger, P tiszthelyet heti tartá vezeti

— So elejét . . . könyörtelen is, kinek és reménys tendő . . . szemek inte azért mégis után sóhaj természetg ha még am Csakugyan ősapáinkna napi keny szeb katon magyar hu mindig-min gyönyörűs uraknak. M dődvén a funkció. A soroznak, eleve elren

— E kis kutyá szives illő Boránd Gy

vend czer enge kije köz eze geke dezt lomn Korá mely czeb elég figy mell lasz kiza rök, szar nemü rend erdő felü hely Márk meg.

kül megengedhető, a f. évben nagyobb szabású versenyek megtartására van kilátás. Hogy az egyesület választmánya a tervbe vett csoportos kirándulásokat és egyéb a tagokkal közlendőket ne legyen kényszerítve minden egyes esetben levél útján tudatni, a Fehérlő szálloda piac utcai homlokzatán egy tudósító keretet alkalmaztatott, melyre az egyesületi tagok figyelme felhivatik.

— **Távlovaglás.** A nyiregyházi közös huszárok equitációja Arnold Péter őrnagy vezetése alatt ma délben érkezett városunkba. Az equitáció igen szép eredményekkel kezdte meg a távlovaglást, naponta 100—120 kilométert tesznek meg, mely szám az egy heti távlovaglás tartama alatt állandóan be fog tartatni. A sikeres távlovaglásban, melyet hozzáértő körökben érdeklődéssel kísérnek, részi vesznek a következők: Horváth László huszárkapitány, mint lovagló tanár: requeantások: Semsey, gróf. Fesztetics, Hiu, Steiger, Piller hadnagyok, Prágay, Follis tiszthelyettesek, stb. Az equitációt egy heti tartama alatt Arnold Péter őrnagy vezeti.

— **Soroznak!** Mind elviszik a legények elejét... A komoly arcú katonaorvos könyörtelenül mondja ki a tauglich-ot arra is, kinek mégis csak sok bármilyen biztatás és reménység mellett is az a három esztendő... kivált arra, ki után síró lány szemek intenek búcsút. De a magyar legény azért mégis szeret katona lenni. Ha babája után sóhajt és eped is, a büszkeség és rátermettség nem tagadhatja meg magát nála, ha még annyi időre kellene is masiroznia. Csakugyan híres harszó nép lehetünk valaha, ősapáinknak csakugyan ez lehetett a mindennapi kenyerük, mert ma sines délezegebb, szebb katona, mint a pödrött bajszú, nyalka magyar huszár... Innen Debreczenből meg mindig-mindig jó csoport kerül ki, nagy gyönyörűségére a vizsgáló rövidbeszédű tiszturaknak. Most sem lesz különben... kezdődővén a mai nappal a kissé megkésztet funkció. A Pavillon-laktanya megnépesül: soroznak, kit be, kit ki, a hogy a természet eleve elrendelte...

— **Elveszett kutya.** Egy hamuszínű kis kutya elveszett. Aki tud róla, legyen szives illő jutalom mellett a színháznál Boránd György diszmesternek átadni.

A debreczeni nagyerdő vendéglői berletét Debreczen sz. kir. városa nekem engedte át, mit azzal a kijelentéssel hozok a t. közönség tudomására, hogy ezen vendéglői helyiségeket egész ujonnan rendeztem be s azt a forgalomnak már át is adtam.
Kora reggeltől a nap bármely órájában a legényencebb igényeket is kielégítő módon és a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett állanak úgy választékos konyhám, mint kizárólagosan Dreher-sörök, előkelő termelőkől származó borok s mindenemű italok a t. közönség rendelkezésére. A nagyerdői vendéglői üzletem felügyeletével s állandó helyettesemként öcsémet Márkus Sándor urat biztam meg. Teljes tisztelettel

Márkus Jenő
a Dreher-féle sör-csarnok vendéglőse.

— **Köszönetnyilvánítás.** Boldogult férjem elhunyt és temetése alkalmából, a kegyeletnek és részvétnek megható meg tisztelő és vigasztaló nyilatkozataiért fogadják az illető mélyen tisztelt hatóságok, testületek, küldöttségek, családok és egyesek a főiskolai n. t. és tekintetes tanár kar nemes ifjuság és énekkar valamint a nagy közönség a magam és gyászoló családom hálás köszönetét. Özv. Tóth Sámuelné.

— **Elveszett** egy 4 hónapos vágott füllű és vágott farku him kutya (kores bull terier) barna csikos test, fehér nyakkal és fehér lábakkal. A megtaláló illő jutalomban részesül e lap kiadóhivatalában.

x Hivatali helyiségül, esetleg ipari ezélokra raktárnak stb. igen alkalmas, nagy, egy emeletes ház a központban, akár egészben, akár két részre osztva, olcsó bérösszegért kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

SZÍNHÁZ.

Szomorú, leverő hírről értesültünk tegnap.

Prielle Kornélia, a magyar színművészet hosszú életű csillaga nem ragyog többé a debreczeni színpadon és **Marcelle**-ben elbucszik Debreczentől, mely az ő művészetének fakadását, fejlődését és dicsőségét látta.

Ugy fáj szívünknek elgondolni, hogy őt nem látjuk többé a mi színpadunkon, hol aonyiszor felemelte lelkünket a művészet tiszta szférájába. Haragszunk az időre, mely dicsőséges pályájának határt szab és nyugalomra inti őt, ki egy félszázadnál tovább volt ihletett papnője a magasabb művészet fényes templomának, tanuló és dolgozó fáradhatatlanul, megőrizve egyéniségének üdőségét, nem esve soha, csak emelkedve arra a magasságra, melyre csak Istenáldott tehetségek jutnak fel ritkán, talán csak egy, egy emberöltőn keresztül.

A küzdelmes időkben már őt ott látjuk a színpadon, hová veleszületett hajlama vezette. Szeretettel csüggött e nehéz és a legtöbb esetben hálátlan pályán akkor is, midőn anyagi javak, de talán még a dicsőség babéra sem kecsgett. Érezte, hogy teremtő erő van benne. Művész akart lenni és törvényt irt önmagának: a *szakadatlan munkát* és győzött:

A mindenség kinyílt az ő szívében
Nem az érzéki mámor látszatán
De a szűz képzet által égi szépen,
Mely játszva tör az ideál után;
A megdicsőülés sugár-mezében,
Az *összhang* köntösét hordván magán,
Bátran csapong a fény felé lelkével,
S mert sors ígája őt le nem köti.
Mint egy magasbb igazság' ihletével
A földi álom lenn marad neki.

Schulze.

Évtizedek óta látjuk őt művészetünk egén ragyogni és nem vesztett fényéből semmit. Elfutottak felette az évek, mert hisz' azokat megállítani nem lehet, de ő örökké **Prielle** Kornélia maradt. Új csillagok támadtak, de miként a nap fényéből a bolygók egész özöne sem rabolhat el semmit, úgy ő is a legfényesebb maradt mindenek között. Nagysága abban áll, mely állandóságot biztosít a művészetnek — hogy nem *utánozta*, a természetet, hanem *kifejezte* azt játékában. Eredeti felfogás jellemez minden alakítását, benne a másokéval közös vonás alig található, benne minden eredeti a meszterkéltség minden legesekélyebb műansza nélkül.

Ha majd a magyar színművészet történetét avatott toll megírja, egy egész külön fejezetet kell szentelnie a **Prielle** Kornélia művészetének. Akkor fogjuk őt

látni egész nagyságában és művészetének örök fejlődésében. Egy tankönyv lesz az ő művészi pályája azok részére, kik hivatott lélekkel lépik át **Thália** templomának küszöbét. Hosszu művészi sikerekben gazdag, dicsőséges élete az igazi művészet apotheozisa lesz mindenhas nevének késő évszázadok hálás kegyelete megóvja a feledéstől.

Mennyi igaz érzés, mennyi nemes vonás van a nemzet **Prielle** Kornéliájának szívében és művészetében. Ha hófehér haját nem látnánk azt mondanánk, hogy felette megállt az idő, hogy megcsodálja egyes alkotását, játékanak teremtő erejét. Mennyi tűz, mennyi eleven-ség, vegyülve azzal a finomsággal, mely az ő szép lelkének félszázadon át hű kísérője és tartozéka. — Semmi hatás vadászat, nyugodt kedély, biztonság az érzelmek változataiban, megérteti magát a legnehezebb helyzetben, nemes és előkelő marad játékában, — hangjában a fáradtság legkisebb látszata nélkül, színezése *ékesszólássá* válik, játék nem hideg tükör, hanem tiszta folyó gyanánt adja vissza a tárgyakat, hogy *képében természetet* lásson a néző, ugyanazon formákat és színeket, melyeket lát a való, a mindennapi életben.

Eppen ezekért művész ő és halhatatlan.

Es ha elgondolom, hogy a nemzet, a magyar színművészet első rangú csillaga nyugodni készül, — elborul a lelkem, elszorul a szívem. Miért nem lehet megállítani az időt, hogy köztünk maradjon még soká művészetének teljességével? — Miért is mulik el az ifjuság, miért kell őt elvesztenünk, miért nem csodálhatjuk őt még soká, éveken át édes érzéssel, hódolattal. Nem, nem tudunk róla lemondani és éppen azért azt reméljük, hogy még eljön legalább egyszer közénk *debreczeniekhez*, hisz benne nemesak a *művésznőt*, de a *női eszményt* is tiszteljük. Es, ha a nagy művésznő elveszi emlékeit szívéből, meg fogja ott találni azon napokat is, melyeket *Debreczenben* töltött elhalmozva szeretettel, rajongó lelkesedéssel magas művészet és női erényekben gazdag egyénisége iránt!

S ha eljő szavunkra, kérésünkre, szívekre, szeretettel gazdag szívekre fog találni...

*

Mit szólunk ezek után a tegnapi előadásról, az ő teremtő, alakító művészetéről? Jobb nem beszélnünk, hanem tért adni szívünknek, hogy érezzen, lelkünknek, hogy álmódozzék. Tökéletes volt minden alakítása, minden felfogása, édes érzélemmel eltöltő szép játéka. Minden szavára figyeltünk s midőn egy-egy alakítást bevégezt, a közönség szeretete és csodálata hatalmas tapsviharban nyilvánult.

A nagy művésznő környezete szintén inspirálva volt. Mindnyájan pompásan játszottak. **Kiss Irén**, színpadunk dicsősége, **Tanayné** a nagy **Halmy** leánya. **Szabó Irma** kedvessége és természetessége, **Tanay** művészi alakítása, **Fenyéry** tábornoka. **Sziklay** pompás, kifogyhatatlan humora, **Szathmáry** Árpád és **Tóth Elek** gondos tanulmányra valló alakításai nagyban emelték az összjáték hatását.

Es most igazságtalanok lennék, ha elismerésünket és köszönetünket ki nem fejeznénk **Komjáthy** János igazgató iránt, ki kedvesebb dolgot alig tehetett volna, mint mikor **Prielle** Kornéliát közénk hívta, Ezzel szorosabban fűzte magát a debreczeni színházlátogató közönség szívéhez, mely nemesak a neki jutott müelvezetnek örül akkor is, ha az igazgatót érdemeiért megdicsérheti.

Koncz Ákos.

* **Prielle Kornélia bucsuja.** A magyar drámai művészet királynője, a debreczeni színház ünnepelt vendége: *Prielle Kornélia*, holnap lép fel harmadszor és utóljára a debreczeni színpadon. Holnapi szereplésével nem csak rövid időre vagy évekre, de örökre bucsut vesz a debreczeni színpadtól, amely az ő művészetének bölcsője volt. Két estén át, hogy újra viszontlathatta a közönség, elragadtatással élvezte páratlan művészetét, tüntető tapsviharral, viharos éljenzéssel jutalmazta minden jelenés után; de holnap lelkesedéssel, az ő nagy művészetéhez méltó ovációval vesz tőle bucsut.

* **Sárosi Paula fellépése.** *Sárosi (Scheer) Paula*, ki a múlt ízben szerződéses czéltől nagy sikerrel vendégszerelt színpadunkon s kit a színigazgató szerződöttetett is, ma ismét fellép. „*Bánymester*” című operettben Nelly csipkeverő leány szerepét játssza s éneklő fiatal, kiváló tehetségű énekesnő.

* **Ököljog a színpadon** czímmel a Miskolcra megjelenő — „*Borsodmegyei Lapok*” Tiszai és társulatáról a következőket írja: Az ördög sem bánja, hogy elmentek a színészek, mert az utóbbi időben az intelligens színházlátogató közönségre s főleg a bérlőkre, határozottan uralmassá, sőt bosszantóvá vált a társulat működése. Untig elcsépelet darabok, rendszertelen kapkodó műsor, rossz betanulás, a kuliszák mögül is kihangzó veszekedések tették kiálthatatlanná a Tiszay-regime utolsó napjait. És mintha a sors külön is sujtani akarta volna a néhány éven keresztül, különben köztünk szívesen látott és meg is becsült Tiszayt, az idény rá nézve is türethetetlen lehetett. mert az egész idény folyamán nap nap után társulata tagjai között, az utóbbi napokban pedig neje és társulatának egy tagja közt olyan kellemetlen surlódások fejlődtek ki, hogy azok bírói asztal elé kerültek és tárgyalásuk a társaság ittlétének éppen utolsó előtti napján volt, mintegy bucsuzóul. A Palágyi contra Mátray és Tiszayné contra Dayka féle rágalalmazási perekről sokat beszéltek az utóbbi napok alatt. Ez utóbbi szinte klaszikus volt, Dayka Balázs elkövette azt a férfiatlanságot és alávalóságot, hogy Tiszayné megrágalmazta; ezért a kvalifikálatlan eljárásáért 400 korona pénzbírsággal sújtotta a fenyítő bíróság. Betetőzte Tiszay malőrjét főleg a karszemélyzet jutalomestélye, mikor is az ő tapintatlansága folytán közte és egyik kardalos között inzultus is történt. Ez a botrányos eset, mely a maga nemében igazán páratlan, — a következőképen történt: Vasárnap este volt a „Névtelen hősök” a karszemélyzet jutalomjátéka, melyet már előző legkísos incidens zavart meg, amennyiben Tiszay Dezső igazgató — bár ehhez joga nem volt — megtiltotta az előadást azért, mert a karszemélyzet két tagja — az ő tudta és beleegyezése nélkül — a katonai zenekart elkérte a jutalomelőadásra. A karszemélyzet tagjai kétségbeesve mentek alispánhoz, polgármesterhez, főkapitányhoz és a színválasztmány tagjaihoz, kérve magas pártfogásaikat. A sok fáradozásnak meg is lett az eredménye, s a jutalomelőadás vasárnapeste végbe is ment. Előadás közben a karszemélyzet tagjai megkérték Kaposi kollégájukat, — kit mint tetőtől talpig becsületes, rokonszenves és hűséges pályatársat szerettek és becsülték legjobban, hogy a karzaton és erkélyen ellenőrizze a jegyeladást. — De ez a dolog sehogysem tetszett Pásztor Árpádnak, az állandó ellenőrnek és megábról teljesen kikelve rohant a pénztárhoz s az éppen ott lévő Tiszaynének panaszkodott, hogy Kaposi eljárása

elsősorban bizalmatlanság Tiszay direktor iránt, másod sorban pedig az ő irányában. A véletlen pedig úgy hozta, hogy Tiszayné összetalálkozott a folyosón Kaposival, — kire ráförmedt a következőkben:

— Micsoda vakmerőség ez maguktól ellenőrizni a férjemet. Maguk nyomorultak és piszkosak, kezét csókolhatnának a férjemnek a sok jó tettéért.

Kaposi szó nélkül hallgatta végig a direktorné kifakadásait, csupán a piszkos kifejezés ellen protestált. Tiszayné erre előhívatta a férjét, kinek elmesélte a történeteket. Tiszay Dezső pedig felrohant a színpadra. Ott Kaposit félrelökte s azután öklével kétszer arcul is csapta. Az inzultált színész nem maradt adósa Tiszaynak, neki fogott s visszaadta a kölcsönt meglehetősen mértékben. A heves dulakodás nem sokáig tartott, mert a tűzoltók, színészek szétválasztották a hadakozó feleket s Tiszayt bevitték a férfi öltözőbe, Kaposit pedig a kardalok öltözőjébe. Mig ez a háboruszkodás folyt a színpadon, addig a katonai zenekar vígan húzta a — „tűzoltó indulót.”

Színházi műsor:

Pénteken, április 21-én, („C” bérletben) *A bánymester*. Operette 3 felvonásban.

Szombaton, április 22-én, („C” bérletben) Prielle Kornélia urnó harmadik vendégjátékául: *Marcelle*. Sardou színműve.

Vasárnap, április 23-án két előadás: délután 3 órakor: *A baba*, operette, este 7 órakor, rendes helyárrakkal, bérletszűnetben: *Gyurkovics leányok*

TÁVIRATOK.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától. —

A Dreyfus-ügy.

Budapest, április 21. Párisból távirják: Több lap jelentésével szemben megbízható forrásból jelentik, hogy a semmitőszék tegnap semmiféle határozatot nem hozott a szembesítésekre nézve. Ugyanaz a forrás jelenti, hogy Ballot-Beaupré, a semmitőszék előadója csak április 29-én fejezi be jelentését. A semmitőszék ítélete legkorábban május első hetére várható. Makacsul tartja magát az a hír, hogy a semmitőszék biráinak többsége ellenzi a revíziót.

A belgiumi sztrájk.

Budapest, április 21. A searingi mendencében a helyzet nagyon komoly. Csak néhány munkás dolgozik. Egy gyűlésen Smets képviselő örömmel üdvözölte a Cockerill-féle kőszénbányák munkásait a sztrájkolók között. A Kessailles-féle kőszénbánya igazgatósága béremelést kínál a munkásoknak. A többi bányák igazgatói szintén hajlandók erre, de a sztrájkolók még sem akarnak dolgozni. Herstalban egyetlen munkás sem sztrájkol.

A diplomácia köréből.

Budapest, április 21. A „*Militarwochenblatt*” jelentése szerint Moltke gróf ezredest, a bécsi német nagykövetség katonai attachéjét, szárnysegédi tisztségének meghagyása mellett az I. testőrvértészed parancsnokává nevezték ki, Bülow százados szárnysegédét pedig a bécsi nagykövetséghez rendelték ki katonai attachénak.

Irodalom és művészet.

* **Petőfi és a magyar művészek.** A legnagyobb magyar költő művei annyira gazdagok festői elemekben, hogy a képi, valahányszor csak azok illusztrálására vállalkozik, mindig gondolkozóba esik: vajjon versenyez-

het e a poétával kifejezési erő, tűz és színgazdagság dolgában? Vajjon utólérheti-e annak mélységeit és magas szárnyalását? Ez a körülmény magyarázza meg, hogy Petőfi illusztrálására aránylag kevesen vállalkoznak, s az első illusztrált kiadás megjelenése óta csak most látta az Athenaeum az időt elérkezettnek arra, hogy Petőfi újabb képes kiadásának létesítésére gondoljon s a huszonöt év óta támadt művészi generációt a nagy költő képekben való magyarázására föl szólítsa. A vállalkozás meglepően sikerült; a magyar művészet régebb és újabb képviselői vállvetve buzgólkodtak, hogy Petőfi szellemébe behatoljanak s annak kincseit rajzaikban méltó módon kommentálhassák. Tizennyolcz előkelő magyar művész körülbelül százötven rajzot készített az új illusztrált kiadás számára s azokat a rajzokat, részint heliogravure, részint autotypia útján, a legelső műintézetekbe fogja sokszorosítani a kiadó társaság, hogy a művészek alkotásai méltó másolatokban kerüljenek a közönség elé. Az új kiadásban a történeti tárgyú költemények Benczur, Wágner Sándor, Eisenhut Ferencz és Ébner Lajos rajzaival fognak díszeskedni; a népies tárgyú versekhez Révész Imre, Bihari Sándor, Böhm Pál, Kacziány Ödön, Baditz Ottó készítettek illusztrációkat; a szerelmi és családias színezetű költeményeket Karlovsky Bertalan, Hegedüs László, Vaszary János, Vastagh Géza és mások magyarázzák, a leíró versek Spányi Bélában találnak méltó tolmácsra. Az eredeti rajzok egy részét a most megnyíló tavaszi tárlatban fogja bemutatni a kiadó-társulat, mintegy előfutárjául a nagyfényű és költséges kiállításnak, mely a maga teljességében, két kötetre osztva, ez év karácsonyjára fog megjelenni. Ez lesz a Petőfi jubilaris kiadása s egyuttal fényes albuma a magyar művészeknek, kik mindent elkövettek, hogy műveikben a nagy költő magas színvonalára emelkedjenek.

CSARNOK.

Bacsányi János hitvese.

Irodalomtörténeti regény.

— Irta: **Könyves Tóth Kálmán.** —

(Folytatás.)

9.

Mig ekként a teendők fölött töprengett, apja lépett be s látva, hogy leánya már nem szenved oly nagyon, megvergette még mindig halvány arcáját s feddő hangon mondá:

— Hát így tartjuk meg, amit atyusnak ígértünk? majd elmondom valakinek, hogy maga mily szavatartó! Ha tudom, hogy így fölingerel előleges értesitésem, nem avatlak titkomba. Nem jól viselted magad; no de se baj, a számtiszt ur irányomban igen lovagiasan járt el; fölöled érdeklődött s anyád a maga szokott bőbeszédével úgy földicsért előtte, hogy magam is megso-kaltam!

Alig végzé szavait az öreg ur, midőn Krisztina asszony rontott be a szobába s egyenesen Gabriella felé tartva, kikelt képpel s dühtől elfojtott hangon kiáltá:

— Leányasszony! ha még egyszer oly elegáns ur jelenlétében annyira csuffá teszed magadat s züleidet, a legvégsőre kényszerítesz engem. Ezer szerencse, hogy a számtiszt ur zokon nem vette távozásodat s nekem köszönheted, hogy még jövőben is megtisztelti házunkat látogatásával. Ugy-e — folytató szelidebb hangon, — ezután okosabbak leszünk? lásd, én csak javadat akarom, vedd ki a fejedből azt a pusztai magyart, találunk mi szivedre s kezedre méltóbb férfit. No, no, csak ne sirj mindjárt!

Gabri szott, pedig küzdelem, Gabriella a ki belőle mert nem megsérteni csak rejlett csak lelkek mikor anyj lány arcán gon kiáltá éretted meg gam előtt

Ézutá „Kedv ügyben óh lani Várja kérjek. hog szat az leg mitok kérés 15 hived G Rövid leányát ese

— Te e levélkéve vannak, vá visszajönni vissza hozz

A szo van, szárny kedvök leg kell csuztat hirvivője je nyára két-k nehezebb, n fürgébb te jobb, sem négy husza óra mulva esija a kap ősmerve lea nernével, n nyival kevés levélét adta gősen kéri, nála. Gabri már félt, h szileg szövö elrobogott s barátnéja k Greine

el az udvar ből vitte; birva mindé férfit mindé teszik. Szik ség csodás benne.

Neje I Karolina vo vonzalomma tek Gabriell be volt ava Greiner, ki dett Bacsán rátnéja vála

— Iste Gabriella l lelt; talán

— Ner voltam bete tató kétség s ha ti nem lesz belőlem

— Szó kezét megf addig, mig lovagja lenn kedves Kar

Gabrie kezét nyujtá hévvel esők féltékeny, b rillánál szép barátnéja n letesen elb apja szorong já, s Greine mára az itt egy perczet

Gabriella sirt, erólye megtörni lát-szott, pedig még el sem kezdődött az a küzdelem, melyet Baesányi megjósolt. Gabriella azért sirt, mert szégyelte anyját, ki belőle mintegy áruczikket csinált. Sirt, mert nem akarta, hogy bátorsága legyen megsérteni anyját s ebben nagyobb bátorság rejlett, a lemondás bátorsága, mely csak lelkek kiváló erénye. Hallgatott. De mikor anyja kiment, a könyök eltűntek a lány arcáról, fölemelkedett s szilárd hangon kiáltá: tied, halálig tied, s ha kell, éretted megtagadom anyámat, ki önma-gam előtt akar megalázni.

Ézután a következő levelet írta:
„Kedves Karolinám! Igen fontos ügyben óhajtanék veled s férjeddél szó-lani. Várjatok reám hét órára, sőt arra kérjek, hogy kocsit küld értem s a lát-szat az legyen, mintha te hívatnál. Szá-mítok kéréssem teljesítésére. 1894. október 15 híved Gabriella.“

Rövid levelét bevégezvén, szoba-leányát esengette be.
— Teréz, — szolt hozzá, — szaladjon e levélkével Greineréhez, s ha otthon vannak, választ ne is várjon, kocsiban fog visszajönni. Ha nincsenek otthon, a levelet vissza hozza. Siessen!

A szobaleányoknak, ha jó kedvök van, szárnyuk szokott lenni, s hogy jó kedvök legyen, egy pár csengő huszast kell csuztatni markukba. Gabriella, hogy hirtívője jobban repüljön, mindegyik szárnyára két-két huszast tett. A pénz minél nehezebb, minél több, annál könnyebbé s fűgőbbé teszi az embert. Teréz sem volt jobb, sem rosszabb más halandónál; a négy huszas gyorsította lépteit s egy fél óra mulva jelenté, hogy a Greineré kocsija a kapu alatt áll. Gabriella anyja, ősmerve leánya bizalmas barátságát Greinerével, nem ellenezte a látogatást, anynyival kevésbbé, mert az inas urnője egy levelét adta át, melyben Gabriellát sür-gősen kéri, hogy egy pár órát töltsön nála. Gabriella ezt azért intézte így, mert már félt, hogy a titkos rendőrség műv-szilég szövött hálójába került. A koci elrobogott s néhány perc mulva Gabriella barátnéja karjaiban volt.

Greiner ur elég fontos állást foglalt el az udvarnál; a hivatalt csak időtöltés-ből vitte; igen vagyonos ember volt. birva mindazon tulajdonokat, melyek a férfit minden körben egyaránt kedvessé teszik. Szikrázó elme, páratlan gyöngéd-ség csodás vegyületekben öszpontosult benne.

Neje Pichler udvari tanácsos leánya, Karolina volt s mindketten a gyöngédebb vonzalommal s testvéri szeretettel viseltet-tek Gabriella iránt. Karolina férjével együtt be volt avatva Gabriella szíve titkaiba s Greiner, ki Baumbergéknel megismerke-dett Baesányival, nagyon helyeselte ba rátnéja választását.

— Istenem, — szolt Karolina, amint Gabriella kibontakozott karjaiból, — mi lelt; talán beteg voltál?

— Nem! viszonzá a leány, — nem voltam beteg, de nagyon szenvedek, irtóz-tató kétség tépi lelkemet, hozzátok jövők, s ha ti nem segítetek, nem tudom, mi lesz belőlem.

— Szóljon hát, — mondá a leányka kezét megfogva Greiner, — ne féljen addig, míg Greiner a barátné, a középkor lovagja lennék önért, természetesen, ha kedves Karolinám is beleegyezését adná.

Gabriella e bókot mosolylyal fogadva, kezét nyujtá barátlának, ki a kis kezét hévvel esőkolta meg. Katalina nem volt féltékeny, bár jóval hátróbb állott Gab-riellánál szépségben; jól ősmerte férje s barátnéja nemes lelkületét. Gabriella rész-letesen elbeszélte a délutáni eseményt, apja szorongatott helyzetét, alapos gyanu-ját, s Greinert kérte föl, hogy járjon nyo-mára az itt lapongó titoknak, mert addig egy percet sem lesz nyugodt.

Grainer föltette kalapját, s katonásan megállva a pamlagon ülő Gabriella előtt. komoly képpel, ünnepélyesen hangsúlyozva tagoló:

— E percztől fogva, kedves kis Gab-riellám, önt fejedelemaszonynak tekintem s parancsoljon vélem, mint hü alattvaló-jával. Esküszöm, hogy Thugut sem lesz oly ügyes a titok földerítésében, mint én; csak nyugodjék meg, hagyja a kétséget másoknak, az ön szép lelkét ne bántsa kétség és nyugtalanság.

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR.

Svájcezi selyem legjobb!

Kérjen mintákat a mi ujdonságainkról fe-kete, fehér vagy szinesben 35 krtól 9 frt 50 krig méterenként.
Különlegesség: Legujabb Selyem-Foulard, Rayé és Chiné ruhák és blousokra 52 cm. széles, 60 krtól méterenként.
Eladunk Osztrák-Magyarországba csak direkt magánosoknak és küldünk válogatott selyem-szöveteket vám- és portómentesen a házhöz szállítva.

Schweizer és Társa Luzern (Schweiz) selyemszövet-kivitel.

KÖZGAZDASÁG.

A debreczeni kereskedelmi és ipar-kamara értesítése.

A m. kir. szabadalmi hivatal a követ-kező szabadalmak leírását küldte be:

Eljárás és készülék mübor-előállítására. Eljárás fa, vas, bőr, gummi stb. pótlására alkalmas anyag előállítására. Centrifugalis kézi szórvavető gép. Robbantó töltény-zár-zsebek számára. Biztonsági fojtással ellátott robbantó töltények. Füst és szellőztető kémé-nyek toldata. Kazánkocsi vasutak számára. Szétszedhető teke-asztal. Eljárás foszfor- és kénmentes gyufák előállítására. Eljárás vas-nak vagy aczélnek rézzel való bevonására. Javítások önműködő légfékeken. Dobozkészítő gép. Készülék tengervíz leparólatására hajók számára.

Mindazok, akik a szabadalmak iránt érdeklődnek, azok leírását és rajzait kamaránk-nál megtekinthetik.

Debreczen, 1899. április 16.

Kereskedelmi és Iparkamara.

Érték-tőzsde.

A debreczeni Közgazdasági Bank Részvény-társaság közlése.

1899. április hó 21-én.

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	119.70	120.20
„ vasuti beruházási kőt. 4 1/2%	120.75	121.75
„ koronajárdék 4%	97.40	97.80
„ regále vált. kőt. 4 1/2%	100.25	101.25
Osztrák aranyjárdék 4%	120.—	120.50
Egységes államkötvény 4 1/2%	100.50	101.—
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	138.25	139.25

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	380.—	380.50
Osztrák hitelbank részvény	357.—	357.20
Magyar ipar- és keresk. bank. r.	101.—	102.—

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogban 4%-os sorsj.	122.50	123.50
„ 3%-os	103.50	104.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	120.—	121.—
Magyar vörös keresztsorsjegy	11.30	11.80
Osztrák „	20.40	20.90
Olasz „	11.30	11.80

Bazilika sorsjegy	— — —	7.—	7.50
Jó-szív	— — —	4.—	4.40

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	— — —	5.66	5.74
20 márkás arany	— — —	11.78	11.82
20 frankos arany	— — —	9.55	9.59
1 Sovereigns	— — —	12.04	12.08

Budapesti gabonatőzsde.

I. Készaru-üzlet.

1899. április 20 án.

Buza ma csak nehezen volt eladható, a malmok igen tartózkodók voltak és így a tulajdonosoknak magukat nagyobb engedmé-nyekre kellett elhatározniok, ha tul akartak adni árujokon. Ez még így is nehezen sike-rült. Eladatott 8000 mm. 5—10 krral olesőbb árak mellett.

Rozs 10—15 krral ment vissza.

Tengeri jól tartotta árát.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki. 500 mm. 80 k. 9-80 forinton, 100 mm. 80 k. 9-55 forinton, 200 mm. 78-7 k. 9-60 forinton, 300 mm. 77-5 k. 9-70 frton, 300 mm. 77 k. 9-35 frton, mind három hónapra.

II. Határidő-üzlet.

Buzában az üzlet ma időközönként valósággal derutszerű jelleget öltött, külön-ösen az áprilisi határidőben, melyre nem lehe-tett elég olesó árat ígérni, hogy meg ne kapja az ember.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra	8.70, 8.51, 8.58,
„ májusra	8.60, 8.57, 8.61, 8.53, 8.58,
„ októberre	8.17, 8.18, 8.16,
Rozs áprilisra	0.—, 0.—,
„ októberre	6.46, 6.48,
Zab áprilisra	5.78, 5.79,
„ októberre	5.44, 5.45.
Tengeri májusra	4.45, 4.44, 4.47, 4.44.
„ júliusra	4.56, 4.58, 4.59, 4.58.
Repeze augusztusra	—, —, —.

Délutáni határidő-üzlet.

Délután 4 1/2 órakor a következők voltak a záróárfolyamok:

Buza májusra	8.52 — 8.53
„ áprilisra	8.52 — 8.54
„ októberre	8.16 — 8.17
Rozs áprilisra	0.— — 0.—
„ októberre	6.48 — 6.50
Zab áprilisra	5.78 — 5.80
„ májusra	5.72 — 5.74
Tengeri 1899. májusra	4.44 — 4.45
Repeze augusztusra	11.80 — 11.90

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyószám 200. Bérlet 165. sz. „C“

Ma pénteken, 1899. április hó 19-én,

Sárosi Paula felléptével:

A bányamester.

Nagy operette 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Roderik herczeg	— —	Karacs Imre
Fichtenau grófkisasszony	— —	R. Serfőzy Zs.
Zwack, banyaigazgató	— —	Sziklai M.
Elfrida, a felesége	— —	Locsarekné
Tsida, raktáros	— —	Rubos Árpád
Dusel, irnok	— —	Püspöky Imre
Martin, bányamester	— —	Ferenecz J.
Nelly, csipkeverő leány	— —	Sárosi Paula
Strobi, fogadós	— —	ifj. Szathmáry
Babette, szobaleány	— —	Sziklainé S.

Holnap szombat, április 22-én:

Marcelle.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Sardou Viktor

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda

Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**

Főmunkatárs: **Ujlaki Antal.**

Vasúti menetrend.

Érvényes 1898. október hó 1-től.

Sz. v.	Gy. v.	Tv.sz.	Sz. v.	Sz. v.	Tv.sz.	Állomások.	Tv.sz.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.
1708	1702	1754	1706	1719	1742		1741	1709	1707	1723	1713	1708	1705
I-III.	I-II.	II-III.	I-III.	I-III.	II-III.		II-III.	I-III.	I-III.	I-III.	II-III.	I-II.	I-III.
9.15	2.15		7.05			ind. Budapest k. p. u.	érk.			5.45	6.20		1.50
2.29	6.00		1.31	4.00	6.05	ind. Püspök-Ladány	érk.	5.18	9.45	11.28	1.28		9.48
3.36	6.50		2.40	5.14	7.49	érk. Debreczen	ind.	3.37	8.15	10.27	12.00		9.01
5.18	8.20			9.42	9.42	érk. Nyiregyháza	ind.		8.46	6.46			6.41
7.07	10.30			11.26	11.26	érk. Szerecsen	ind.		5.18	5.13			5.00
6.58			8.52			érk. Bud-Szt-Minály	ind.		3.35	3.25			5.30
6.16						érk. Nagy-Léta-Vértess	ind.						5.30
	11.35					ind. Füzes-Abony	érk.						5.30
3.56	6.55	8.20	3.00	5.22		ind. Debreczen	érk.		6.54	10.12		7.51	8.54
4.58	7.38	9.47	4.01	6.35		érk. Erőssfalva	ind.		5.85	9.14		6.36	8.18
9.09		5.40				érk. Nagytarad	ind.			5.40			6.50
6.08	7.39	9.59	4.11	6.58		ind. Erőssfalva	érk.		9.09	9.06		6.22	8.12
	8.14	11.16	5.04	8.15		érk. Nagy-Károly	ind.		5.09	8.15		5.18	7.41
			10.17			érk. Zilah	ind.		4.05	8.01			4.00
6.11	8.16	11.25	5.14	8.30		ind. Nagy-Károly	érk.		9.18	8.07		10.17	
6.39	8.34	12.04	5.41	9.04		érk. Gilvác	ind.		3.57	7.39		5.13	7.39
6.49	8.35	12.05	5.42	9.09		érk. Szalmár	ind.		3.33	7.39		4.38	7.21
10.41	8.58	12.46	6.11	9.50		érk. Nagy-Bánya	ind.		3.22	7.07		4.00	6.59
3.25			10.22			érk. Fehér-Gyarmat	ind.		2.47	3.25			5.50
3.25			11.09			érk. Szalmár	ind.			10.41			10.32
4.10	8.59		6.23	6.15		ind. Királyháza	érk.			4.20			6.15
8.27	9.51	Sz. v.	7.36	11.49		érk. Bány	ind.	Gy. v.	2.42	6.57			11.09
6.55		1712.	9.52	4.42		érk. Királyháza	ind.	1703.	1.22	5.49			6.58
8.49	9.58	3.50	7.48	4.52		ind. Királyháza	érk.	I-II.	10.23	2.57			6.08
10.28		I-III.	5.30	2.57		érk. Taraczköz	ind.	érk.	2.24	10.28			7.47
10.14			9.14	6.18		érk. M.-Sziget	ind.		12.18	4.45			6.23
10.15			9.15	6.19		érk. Akna-Szalina	ind.		10.58	2.24			6.28
10.50	11.25	7.20	9.50	6.50		érk. Kis-Booskó	ind.		10.57	2.22			6.28
			2.26			érk. M.-Sziget	ind.		10.30	1.35			4.50
			5.09			érk. Nagy-Bánya	ind.		8.35	3.50			6.00
			1.80			érk. Kőrösmész	ind.		8.39				11.56

* Budapest k. p. u. Püspök Ladány között az 1708. sz. személyvonatnál, Püspök-Ladány Nagy-Károly között az 1706. és 1707. sz. személyvonatoknál naponta, továbbá Debreczen—Püspök Ladány között az 1705. sz. személyvonatnál mindenkedden a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.

Spora féle KLATTAUI virághírű

Disz- és óriási szegfü.

Kitüntetve: Prága, Lyon, Antwerpen, Amsterdam, Hamburg, Frankfurt Majna m. stb. a legmagasabb díjakkal.

Előkelő választék 1 drb 2 frt.

Kiállítási- és reclam-minta fajták 10 darab 8 frt.

Óriási szegfü 10 drb. . . . 5 frt — kr.
Disz " 10 " 2 " 50 "
Kerti " 10 " 1 " 50 "
Remontan szegfü 10 " 3 " — "

50 drbnál 10%, 100 drbnál 20% engedmény.

◆ Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. ◆

Fr. Spora

szegfü-kivitel KLATTAU (Csehország.)

Értesítés.

A debreczeni városi szegényházban kocsikások-, ruhás-, kézi-, kar-, papir-, fás- és hátikosarak és mindenféle ezen iparághoz tartozó egyszerű és finomabb munkák, valamint nádszékkötés is jutányos árban elkészíttetnek.

Továbbá tollfosztás (kilója 60 kr.), kávé válogatás és más ilyenmü munkák is elfogadtatnak.

Értekezhetni telephon utján vagy levelező-lapon

Kiss Lajos,

szegényházi gondnok.

Hirdetmény.

Vagyonbukott Schvarczkopf Dávid esődtömégéhez leltározott vászon és kézműárak csődalatti kiáruítása a debreczeni kir. törvényszék, mint esődtörvényszéknek 6384/1899. P. sz. végzésével elrendeltetvén, erről a venni szándékozó közönség azzal értesítettik, hogy az azonnali készpénzfizetés melletti kiáruítás a Gál Ferencz piacz-utcza 79. számú háza alatti bolt helyiségben a folyó évi április hó 22-ik napján délelőtt 8 órakor veendő kezdetét, mely a következő napokon is folytatni fog.

Debreczen, 1899. április hó 20.

Vadon Sándor,
ügyvéd, esődtöméggondnok.

Lelkiismeretlen gyárosok

ujabban az én több-
izben kitüntetett

GLOBUS

tisztító kivonatnak

hamis utánzatait
kísérlik meg for-
galomba hozni ér-
tektelen árban és
hasonló csomagolá-
sban.

A valódi és felül-
multhatlan

GLOBUS-tisztító-kivonat

valamennyi dobozán az én teljes címem és védjegyem látható.

Globus a vörös keresztcsikon.

KEIL-LAKK

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palack ára frt 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képkeretek stb. bearanyozására. 1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

254 12-2

Szent-Királyi Tivadar czégnél Debreczenben.

Gambrinus söresarnok és étterem.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tisztelettel tudatni, hogy sas-utczán, régi Vilmos-fele üzlet helyén, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

sörcsarnokot és éttermet

rendeztem be, melyet szombaton este e hó 22 én, Dajna Bandi Rudolf fia zenekarának közreműködése mellett megnyitok.

Csakis kitünő Dreher-sör, tiszta kezelésü borok és izletes magyar konyha áll a közönség rendelkezésére.

Szíves látogatást kér

Ring Benjamin,

kezelő vendéglős.